

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΛΑΤΙΟΥ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΡΑΣΗ (της Φωτεινής Μαστρογιάννη)

☒ «πως τσούκου τσούκου

Αργά, μεθοδικά

Μας αλλοιώνουνε

Να καθορίζουμε τη στάση μας στη ζωή

Από το στυλ της καρέκλας...»

Κατερίνα Γώγου

Αρκετοί απορούν γιατί αρκετοί οικονομολόγοι ασχολούμαστε με επιστημονικά πεδία εκτός της οικονομίας όπως είναι η κοινωνική ψυχολογία, η ψυχολογία, η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία ακόμη και η φιλοσοφία. Το φαινόμενο αυτό δεν είναι καινούριο αλλά αρκετών δεκαετιών.

Η σύγκλιση των επιστημών βοηθά στο να κατανοήσουμε τη λήψη αποφάσεων αλλά και να εφαρμόσουμε μία πληρέστερη στρατηγική στην οικονομία. Μία σειρά άρθρων δείχνουν την ενασχόληση των οικονομικών με άλλα επιστημονικά πεδία μεταξύ αυτών και οι μελέτες του Τζωρτζ Ακερλοφ, νομπελίστα οικονομολόγου.

Στη μελέτη του «Οικονομία και Ταυτότητα» ο Ακερλοφ έφερε το ζήτημα της ταυτότητας στην οικονομική ανάλυση ενσωματώνοντάς την σε ένα μοντέλο συμπεριφοράς και αποδεικνύοντας πως η ταυτότητα μπορεί να επηρεάσει τα οικονομικά αποτελέσματα. Μελέτησε τον διαχωρισμό των φύλων στην αγορά εργασίας, την κατανομή της εργασίας στο νοικοκυριό και τα οικονομικά του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας.

Υποστήριξε ότι η ταυτότητα μπορεί να εξηγήσει **γιατί κάποιοι άνθρωποι συμπεριφέρονται καταστροφικά. Ο λόγος είναι γιατί θέλουν να περισώσουν μία μειωμένη αυτοεκτίμηση.** Θα ήταν ενδιαφέρον να κάνει κάποιος μία συνδυαστική σκέψη στο σημείο αυτό. Στο άρθρο μου «Έθνη και ναρκισσισμός» όπως και στο «Ραγιαδισμός και νεοποικιοκρατία» αναφερόμουν σε μια εσωτερικευμένη πολιτισμική και εθνική κατωτερότητα που σε συνδυασμό με την ταυτότητα του Ακερλοφ, πιθανόν να είναι ένας από τους λόγους που οι ταγοί μας, όλο αυτό το διάστημα της κρίσης, λαμβάνουν συνεχώς αποφάσεις για την οικονομία που είναι καταστροφικές για τη μεγάλη πλειοψηφία του πληθυσμού. Σίγουρα, θα ήταν ενδιαφέρον να διερευνηθεί σε μεγαλύτερο βάθος, η υπόθεση αυτή.

Ενδιαφέρον στο σημείο αυτό είναι να δούμε και το θέμα της συλλογικής δράσης και της ταυτότητας. Η σχετική βιβλιογραφία αναφέρει ότι τα άτομα δεν παρακινούνται σε συλλογικές δράσεις εάν υπάρχουν συνθήκες όπου ναί μεν υπάρχουν συλλογικά οφέλη αλλά υπάρχουν και ατομικά κόστη. **Ειδικότερα σε συνθήκες αποικιοκρατίας και γενικότερης κατοχής, οι ηγέτες ενός κινήματος ανεξαρτησίας πρέπει να παρουσιάζουν ένα σκοπό που να αξίζει κάποιος να υπηρετήσει αλλά ταυτόχρονα πρέπει να παρέχουν στα άτομα επιπλέον ατομικά κίνητρα που να αυξάνουν τη φήμη. Πολύ αποτελεσματική είναι η ταυτότητα που βασίζεται στην εθνική φήμη και στη μετέπειτα δημιουργία εθνικού κεφαλαίου.**

Η εισοδηματική διαφορά μεταξύ του αποικιοκράτη και του κατεχόμενου προκαλεί γνωστική ασυμφωνία. Γνωστική ασυμφωνία είναι όταν το άτομο δυσφορεί όταν οι πεποιθήσεις του κτλ. (στην περίπτωση μας η δεινή οικονομική του κατάσταση όπως έχει διαμορφωθεί από τον αποικιοκράτη στον κατεχόμενο) ανατρέπονται.

Από τη στιγμή που ο αποικιοκράτης και ο κατεχόμενος ως έθνη δεν μπορούν να ανταγωνισθούν για να υπάρξει κάποια εξισορρόπηση, τότε μόνο στρατηγικές ειρηνικές συλλογικές δράσεις μεγάλης κλίμακας υπό αφοσιωμένη στον σκοπό ηγεσία μπορούν να ανατρέψουν τη δυσχερή κατάσταση του κατεχόμενου.

Παράδειγμα συλλογικής δράσης μεγάλης κλίμακας ήταν η πορεία του αλατιού του Γκάντι. «το 1930 ο Γκάντι πρωτοστάτησε στη γνωστή «Πορεία του Αλατιού» κατά την οποία χιλιάδες Ινδοί περπάτησαν απόσταση σχεδόν 200 μιλίων προς τη θάλασσα ως ένδειξη διαμαρτυρίας για το μονοπώλιο των Βρετανών σε ένα τόσο σημαντικό και πρώτης ανάγκης προϊόν όπως το αλάτι. Ο ρόλος του στο συγκεκριμένο περιστατικό οδήγησε και πάλι στη σύλληψη και φυλάκισή του από τους Βρετανούς που ευελπιστούσαν ότι με τον τρόπο αυτόν θα κατέστειλαν γενικότερα το κύμα διαμαρτυρίας που είχε προκληθεί από την πρωτοβουλία του Γκάντι. Σε αντίθεση όμως, η φυλάκιση του Γκάντι θα οδηγήσει σε περαιτέρω αντιδράσεις προς τους Βρετανούς αποικιοκράτες οι οποίοι τελικά αναγκάστηκαν να τον ελευθερώσουν και, έπειτα από σχετικές συνομιλίες μαζί του, να χαλαρώσουν σε κάποιο βαθμό τους σχετικούς κανονισμούς που αφορούσαν την παραγωγή αλατιού» (Χριστοδουλίδης, 2012).

Κατά τον Ακερλοφ, η ταυτότητα αποτελεί ένα νέο τύπο εξωτερικότητας. Η εξωτερικότητα είναι η επίπτωση που έχουν οι πράξεις ενός ή περισσότερων ατόμων στην ευμάρεια ενός άλλου ή άλλων ατόμων. Η επίπτωση λοιπόν των αποφάσεων για την οικονομία είναι άκρως σημαντική για την ευημερία. Όπως όμως είδαμε, τίθεται το ερώτημα εάν οι αποφάσεις αυτές θα έχουν ως στόχο την ανατροπή της υπάρχουσας οικονομικής υποτέλειας και της κοινωνικής δυστυχίας ή θα υπάρξουν αποφάσεις ανατροπής που όμως προϋποθέτουν τη δημιουργία συλλογικότητας, εθνικής ταυτότητας και κοινού σκοπού.

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

Κατερίνα Γώγου.1982. Ιδιώνυμο. Αθήνα: Εκδ. Καστανιώτη.

Μαστρογιάννη, Φ. 2017.Ραγιαδισμός και Νεοαποικιοκρατία.

Διαθέσιμο

στο:<http://mastroyanni.blogspot.in/2016/11/blog-post_21.html>

Μαστρογιάννη, Φ. 2017.Έθνη και Ραγιαδισμός.

Διαθέσιμο

στο:

<http://mastroianni.blogspot.in/2017/04/blog-post_17.html>

Χριστουδουλίδης, Ν. 2012. Η δολοφονία του Μαχάτμα Γκάντι.
Διαθέσιμο στο:

< <http://www.kathimerini.gr/450211/article/epikairothta/kosmos/h-dolofonia-toy-maxatma-gkanti>>

George A. Akerlof και Rachel E. Kranton. 2000. Economics and Identity. Διαθέσιμο στο:

< <http://public.econ.duke.edu/~rek8/economicsandidentity.pdf>>

Chowdhury Irad Ahmed Siddiky . 2 Μαΐου 2005. Mahatma Gandhi and the Prisoner's Dilemma: Strategic Civil Disobedience and Great Britain's Great Loss of Empire in India. Διαθέσιμο στο: < https://mpa.ub.uni-uenchen.de/147/1/MPRA_paper_147.pdf>

Φωτεινή Μαστρογιάννη

Οικονομολόγος, καθ. MBA

Πηγή / Φωτογραφία : mastroianni.blogspot.gr